

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение общеобразовательная школа с.Арыскан

муниципального района Улуг-Хемский кожуун Республики Тыва 668216 ,Республика Тыва,

Улуг-Хемский район,п.Арыскан,ул.Гагарина д.29

РАССМОТРЕНО

на педагогическом совете

Протокол № 1
от «30» августа 2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместителем директора по

УВР

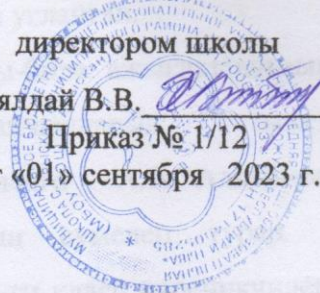
Наважап А.М.

Приказ № 1
от «31» августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

директором школы

Хаялдай В.В.
Приказ № 1/12
от «01» сентября 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Ужуглел»

для 1 класса

Тайылбыр бижик

1-ги класстың «Тыва дыл» эртеминге тургускан ажылчын программаны Россия Федерациязының «Россияның школазы» деп өөредилге-методиктиг бөлүккө, Тыва Республиканың ниити өөредилгезинин эге школага 1-4 класстарга тыва дыл талазы-биле күрүне стандарттарына дүүштүр, 2008 чылда Наталья Чоодуевна Дамбаның тургусканы тыва дыл программазынга болгаш 2009 чылда 1-ги класска А.А. Алдын-оол, А. К. Ойдан-оол, Э. Д. Ондарның «үжүглел» номунга даянып тургускан. Бо ажылчын программа эге школаның Федералдыг куруне стандарттарынын сорулгаларын чедип алырынче угланган.

Өөредиглиг план дараазында методиктиг сумелернин дузазы-биле ажыглаттынмышаан, уругларнын шингээдип алган билиглерин, мергежилдерин, чанчылдарын тыва дыл программазынын негелделеринге дууштур эге класс башкыларына А.А. Алдын-оолдун «Диктантылар болгаш эдертиглер чыындызы»-биле хынаарын сумелеп турар. Тыва Республиканын ниити өөредилгезинин национал девискээр кезээ 1-ги класс өөреникчилеринин ниити сайзыралынче, оларнын билиинин практиктиг болурунче угланмышаан программаны тургузарда эртемниинин, дес-дараалашкаанын, көргүзүглеринин болгаш коммуникативтиг принциптерге даянып база уругларнын назы-харын барымдаалап тургаш тургускан.

Эге класстарга тыва дылды ооредиринин кол сорулгалары:

- 1) Уругларны медреселдиги-биле шын номчуур, бижиир болгаш чугаалаарына ооредир;
- 2) Оларга торээн дыл болгаш литература талазы-биле эге билиглерни бээр;
- 3) Уругларны ном ажыглаарына чанчыктырар болгаш оларнын дылга сонургалын, номчулга болгаш билиглерже чуткулун хайныктырар;
- 4) Номчулга болгаш бижилге-биле холбаштыр бойдушту, ниитилел амыдыралын хайгаараарына ундезилээш, оореникчилерни материалистиг узел-бодал-биле чепсеглээр;
- 5) Уругларны мораль болгаш эстетика талазы- биле кижизидер;
- 6) Ооренип турар чуулдерни сайгарып, болуктеп, деннеп, туннеп билиринге, оларнын иштинден кол болгаш чугула чуулдерни тып, тайылбырлаарына оореникчилерни чанчыктырар;

1-4 класстарга торээн дыл устуку класстарга ооренир тыва дыл болгаш литература эртемнеринин белеткел чадазы болбушаан, колдуунда-ла практиктиг сорулгаларны чедип алырынче угланган.

Тыва дыл программы уш бөлуктен тургустунган:

1. « Бижикке ооредири болгаш чугаа сайзырадылгазы» (белеткел уези, ужуглел уези, ужуглел соондагы уе.).
2. « Фонетика, лексика, грамматика, шын бижилге болгаш чугаа сайзырадылгазы».
3. « Номчулга болгаш чугаа сайзырадылгазы».

Болук бурузу тус-тус кезектерге чардынар. Ук болуктер аразында харылзаалыг.

Программада кирген материалдарны улдуннар аайы-биле планнап, болуктер, темаларны кичээлдерге хувааган. Методиктиг аргаларны, сумелерни башкылар чогаадыкчы ёзу-биле шилип ажыглаар, боттары хой-хой чаа аргаларны хереглээр база методиктиг уг-шиглерни башкы боду немеп, улам сайзырадыр апаар. Башкынын кол сорулгазы- программа негелделерин ооредилгенин чаа тургузуунга дууштур долузу-биле боттандылары болгаш оореникчилерге быжыг билиглерни бээри, практиктиг мергежилдерин болгаш чанчылдарны шингээтирери болур.

Оореникчилернин билиинин шынарын бедидеринге бот ажылдарже болгаш оореникчилер-биле хууда ажылдарже кол кичээнгеи салыр. Хуузунда бердинген онаалгаларны хынаарынга тускай уени башкы кичээл санында баш бурунгаар планнап алып, Бижимел азы хыналда ажылдар кылган санында оон туннелин оореникчилерге чугаалап берип, ниити-даа, хуузунда-даа частырыгларны олар-биле сайгарар.

Оореникчилернин ханы билиглиг болурунга системниг катаптаашкын улуг рольдуг. Ынчангаш башкы катаптаашкынны программанын болуктеринин болгаш темаларынын аайы-биле системалыг чорудуп, хереглээр материалдарны баш бурунгаар планнап алып.

Башкы бурузу чогаадыкчы ёзу-биле ажылдавышаан, дыл башкылаашкынынын , дыл эртемнинин , педагогиканын, психологиянын соолгу чедиишкиннеринге болгаш мурнакчы база чаартыкчы башкыларнын дуржулгазынга даянып, ооредилгени чедиишкинниг болдулар сорулганы чедип алып.

Ынчангаш эге школага башкылаашкылаашкыннын шинчилел болгаш дилеп тыварынын методтарын оларнын янзы-буру аргаларын тыва дыл кичээлдеринге ажыглаар апаар. Оон уламындан оореникчилер чугле башкынын чугаалаан чуулун, тайылбырын, онаалгаларын кууседир эвес, а боттары база хуузунда хайгааралдар, шинчилелдер кылырынга чанчыл алып: чувелерни деннеп, домейлешкек болгаш ылгалдыг чуулдерни тып, чогуур туннел ундуруп, шингээди алган билиин медреселдii-биле херек кырында ажыглап билиринге ооредир.

Ужуглел программазын шингээткенинин планаттынган туннелдери:

Личностуг (бот хамаарылгалыг)

Өөреникчилерге хевирлеттинген турар билиглер:

- Торээн дылывыс харылзажырынын база мээ-медереливистин шынарын коргузенинин кол чепсээ;
- Торээн дыл национал культуравыстын кол болуушкуну;
- Сагыш-сеткилди, бодалдарны илередиринге дылдын бай-байлаан, уран-чечен аргаларын чоптут ажыглап билири.;
- Торээн дылын улаштыр оорениринге сонуургалын оттуары;
- Аас болгаш бижимел чугаага дылдын уран-чечен аргаларын чедимчелиг ажыглап билири.

Өөреникчилерге хевирлеттинип болурунун билиглери:

- Торээн дылын сайзырадырынга. ону кадагалап арттырарынга оореникчинин бот киржилгези;
- Аас чугаага дылдын уран-чечен аргаларын эстетиктиг талазынче угландыары.

Предметтиг (эртемге хамаарыштыр)

өөреникчилернин билип алган турар ужурлуг билиглери:

- Чаа материалды ханы билип алырынче угланган белеткел ажылдарны; номчулга, бижилге, уругларны янзы – буру бот- ажылдары, чугаа сайзырадылгазы.
- Чаа унну ылгап тывары.
- Ол уннун артикуляциязын хайгаараары.
- Чаа уннун дыннаарынга болгаш адаарынга мергежилге.
- уннун улуг, бичии ужуктерни –биле таныжылга .
- Синтезтиг номчулга ажылдары:
- Слогтар номчууру.
- Домактар номчулгазы.
- Сюжеттиг чуруктар-биле чугаа сайзырадырынын ажылдарын чорудары.
- ужуктер кожаазы-биле ажыл.

оореникчилернин ооренип ап болур аргалары:

- Торээн дылынын бугу уннерин болгаш ужуктерин, оларнын кол ылгалын билген ужурлуг;
- Состерде уннерни ылгап, оларнын туружун тодарадып билир;
- Ажык, ажык эвес уннерни болгаш ужуктерни, кыска, узун ажык уннерни болгаш ужуктерни бот-боттарындан ылгап шыдаар;
- Домактарнын болгаш состернин анализ-синтезтиг сайгарылгазын кылып, домактардан состерни ылгап тывар
- Улуг болгаш бичии ужуктерни шын, чараш тода бижип билир;

- Бижимел болгаш парламал шрифт-биле бижиттинген состерни, домактарны иштинде слогтап адап тура, шын дужуруп бижири;
- Адаары болгаш бижири дуушкек 3-4 хире берге эвес состен тургустунган домактарны адап бээрге, ужуктерин кагбайн шын бижири;
- Домак эгезинге улуг ужукту бижири;
- Домак соолунге улуг секти салыры.

Метапредметтиг

Регулятивтиг (углаар-баштаар)

оореникчилернин чогуур деннелге билип алыр ужурлуг:

- ооренип турар эртемниң тема, болук аайы-биле кол сорулгаларын, утказын угаап билири;
- Башкынын удуртулгазы-биле бердинген даалгаларны куседип ооренири;
- бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш орфографтыг, пунктуациалыг частырыгларны тып билирин боттандыра;

оореникчилернин ооренип ап болур аргалары:

- ооренген темазынга алган билиглерин туннеп болгаш унелеп билирин боттандыра;
- аас болгаш бижимел чугааны дылдын негелдери-биле чогуур уезинде практика кырынга эскертип болгаш ажыглап билири

Билиин ханыладырынга туннелдер (познавательные)

оореникчилернин ооренип алыр ужурлуг билиглери:

- ооредилге даалгаларын кууседип турар уеде херек ужурлуг медээлерни немелде номнар, статьялар болгаш энциклопедиялардан тып билири;
- бодунун назы-харынга дууштур янзы-буру словарьларга, справочниктерга даянып билири;
- дылдын негелдерин кууседирде янзы-буру схемаларны, модельдерни, символ-демдектерни ажыглап билири;
- белең таблицаларны, схемаларны, созуглелдерни немээри;
- дылдын адырлары: ун-ужук, сос тургузуу, чугаа кезээ, домак кежигуну, бодуун домак дугайында алган билиглерин деннеп, болуктеп, тып, ажыглап билири;
- алган билиглерин план болгаш таблица дузазы-биле системажыдып, болуктеп, туннеп билири;
- состе орфограммаларны янзы-буру аргалар-биле хынап билири;
- номчаан созуглелдеринин кол утказын ылгап ундурери;
- бодунун чугаазын тода болгаш билдингир кылдыр дыннакчыга дамчыдып билири;

оореникчилернин ооренип ап болур аргалары:

- Библиотека болгаш Интернет дузазы-биле херек билиглерни тып, ажыглап билири;
- аас болгаш бижимел чугааны шын болгаш медреселдиг-биле тургузуп билири;
- болушкуннарны логиктиг (бодамчалыг) сайгарылгага даянып, дамчыдып билири;
- алган медээлерни сайгарып, критикалап билири;

Коммуникативтиг

өөреникчилернин ооренип алыр билиглери:

- аас чугаага диалогту ажыглап билири;
- ангы-ангы бодалдарны ооренип, сайгарып билири болгаш чангыс аай туннельге келиринге ооредири;
- бот туружун болгаш бодалын быжыглап чанчыгары;
- ангы-ангы бодалдарны ооренип, сайгарып билири болгаш чангыс аай туннельге келиринге ооредири;
- коммуникативтиг сорулгаларны шийтпирлээринге дылдын аргаларын чедимчелиг ажыглаары;

өөреникчилернин ооренип ап болур аргалары:

- коммуникативтиг сорулгаларны дыннакчыга тода, дорт, дес-дараалашкаа-биле медээни, билигни чедирери;
- удур-дедир хыналда уезинде бот-боттарынга дузаны уезинде чедирип, билири болгаш коммуникативтиг сорулгаларны шийтпирлээринге дылдын аргаларын чедимчелиг ажыглаары;

өөредилге чылынын тончузунде уругларнын билип алган турар ужурлуг билиглери

- Сагыш-сеткилди, бодалдарны илередиринге дылдын бай-байлаан, уран-чечен аргаларын чоптут ажыглап билири.;
- Аас болгаш бижимел чугаага дылдын уран-чечен аргаларын чедимчелиг ажыглап билири.
- Сюжеттиг чуруктар-биле чугаа сайзырадырынын ажылдарын чорудары.
- бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш орфографтыг, пунктуациалыг частырыгларны тып билирин боттандырап

өөреникчилернин ооренип алыр аргалары:

- болушкуннарны логиктиг (бодамчалыг) сайгарылгага даянып, дамчыдып билири;
- аёгы-аёгы бодалдарны ооренип, сайгарып билири болгаш чангыс аай туннельге келиринге ооредири;
- ангы-ангы бодалдарны ооренип, сайгарып билири болгаш чангыс аай туннельге келиринге ооредири;

1-ги класста бижикке ооредири болгаш чугаа сайзырадылгазы

Бижикке ооредири уш болукке чарлыр: белеткел уези (ужуглел мурнунун), ужуглел уези (номчулга болгаш бижилге), ужуглел соондагы уе (номчулга болгаш чугаа сайзырадылгазы; фонетика, бижилге болгаш чугаа сайзырадылгазы). Бижик ооредилгези уннуг анализ-синтезтиг метод-биле чоруттунар болгаш чугаа сайзырадылгазынын кол деннелдеринге (сос, домак, харылзаалыг чугаа) быжыглаттынар.

Белеткел уези

Чугаа. Аас болгаш бижимел чугаа дугайында ниити билиг.

Домак болгаш сос. Чугааны домактарга, домактарны состерге, состерни слогтарга чарары болгаш «Ужуглелде» болгаш оске-даа дидактиктиг материалдарда берген схема-шыйыгларны ажыглаары.

Слог. Состерни слогтарга чарары. Ажык уннернин слогтар тургузар ролю-биле таныштырары. Состе слогтарнын санын тодарадыры.

Уннер болгаш ужуктер. Ун дугайында билиг. Дыннап болгаш адап тургаш, уннерни ылгап билири: ажык болгаш ажык эвес уннер, сос эгезинге куштут болгаш кошкак адаттынар ажык эвес уннер.

Ужуглел уези

Ужуглел уезинде ооредир уннер болгаш ужуктерни дорт чадага хуваар.

Бирги чада: номчулгага ооредип тургаш, чедип алыр сорулгалар: уннун ужуун, ужуктернин унун чазыг чок тыварынга чанчыктырар; ооренип эрткен уннери состернин эгезинге, ортузунга, соолунге турда, чазыг чокка тып, состерни шын слогтаар; кыска, узун ажык уннерни болгаш оларнын ужуктерин ылгап билирин чедип алыр; ооренген уннерболгаш ужуктер-биле слогтар, состер кожуглап номчудар, «Ужуглелде» домактарны номчуп билир; ооренген уннери бар состернии тыварынга чанчыктыраружуктерни бот-боттарындан ылгалыр демдектерин барымдаалап танып билиринге ооредир.

Ийиги чада: бирги чадада салдынган сорулгаларны кууседирин уламчылаар; ийи-уш слогтут состерни номчуурунга уругларны чанчыктырар; т,п,к деп уннер состернин эгезинге, ортузунга, соолунге чорда, шын номчуурун чедип алыр; белен состерни слогтавайн шуут номчуурунга чанчыктырар, ол колдуунда ийи слогтут состер болур; домактар иштанде бижик демдектери-биле таныштырар.кол сорулга- бугу уругларнын дески номчуурун чедип алыр; номда кирген домактарны ун аянын сагып, аянынг номчуурунга чанчыктырар.

Ушку чада: ь,е,ё,я,ю деп холушкак ажык ужуктерни ооредир. Бо чадада чедип алыр сорулгалар: ок-биле адаарын кадыг демдек-биле коргускен состерни, холушкак ажык ужуктерлиг состерни шын номчуурун чедип алыр; уш-дорт слогтарлыг состерни номчударын колдадыр.

Дортку чадада: ь, ф, ц, щ деп уннерни болгаш ужуктерни ооредир. Бо чадада салдынган турар сорулгалар: улегерлеп алган уннерни шын дыннаарын, адаарын, номчуурун болгаш бижиирин

чедип алып; ук уннерни ооредип турар уеде оореникчилерге билдингеир, ургулчу таваржыр состер шилип алып; чиик состерни анализ кылбайн, слогтаашкын чокка номчуурунга чанчыктырар; состер болгаш кыска домактарны дурген, чугурту, медеделдиг номчуурун чедип алып; домактарга ун доктаашкыннарын кылып, аянныг номчуурунга чанчыктырар.

Ужуглел соондагы уе

Бижилге, шын бижилге болгаш чугаа сайзыралыгазы.

Бижик ооредилгезинин уезинде чедип алган билиглери, мергежилдерин, чанчылдарын системажыдып быжыглаары.

Ужуктерни, слогтарны, состерни, улуг эвес домактарны харылзаалыг, дески бижииринге ооредир шенелде ажылдар чорудары.

Сос-биле ажыл. Уругларнын сос курлавырын байыдары болгаш идепкейжидери. Чувелер, чувелернин шынарын, кылдыныглар, кылдыныглар илередир состерни шын хереглеп билири, оларнын уткаларын тайылбырлаары.

Домактар болгаш харылзаалыг созуглел-биле ажыл.

Башкынын айтырыгларынга харыыларны шын тургузупбилиринге ооредири, харыыларынга домактарнын ангы-ангы хевирлерин ажыглаары. Кандыг-бир тодаргай темага домактар тургузары, сюжеттиг чуруктар, хууда хайгааралдарын ёзуугаа улуг эвес аас чугаа тургузары.

Номчулга.

Бижикке ооредирин уезинде номчулга болгаш чугаа сайзырадылганынын талазы-биле алган билиглери, чанчылдарын ханыладыры болгаш быжыглаары. Номчулганын темпизин чоорту дургедедири. Кыска созуглелдерни иштинде номчуп, утказын сактып алары. Созуглелде болгаш оон ангы-ангы кезектеринде кымнын азы чунун дугайында чугаалап турарынга харыылап шыдаары. Бижик демдектерин барымдаалап шын номчуурунга болгаш рольдап номчуурунга эге чанчылдар. Номчаан чуулунге болгаш сайгарган чуруктарынга хамаарыштыр словарь ажылы чорудар.

Чараштыр бижилге

Улуг болгаш бичии үжүктерниң кезектериниң аттарын болгаш бижиириниң дөмейлешкээн барымдаалап дараазында чурум ёзуугаар бөлүктерге чарар.

Бичии үжүктер

1. Дорт шугумдан база үстүнде ээпектиг, адаанда ээпектиг шугумнардан тургустунган үжүктер: **и, ш, з, п, р, ү, Y** — 7
2. Үстүнде айыткан шугумнарга точкалар болгаш дүүшкүннер немешкенинден тургустунган үжүктер: **й, л, м, ц, щ, н, џ, ь, ы** — 9
3. Төгерикирден тургустунган үжүктер: **о, ө, а, ю, ф, б, д, я** — 8
4. Солагай талакы чартык төгерикирден тургустунган үжүктер: **с, е, ё, ч, ь, ъ, в** — 7
5. Бир талакы чартык төгерикирниң каттышканындан тургустунган үжүктер:

э, х, ж, з, к - 5

Улуг үжүктөр

1. Кол элементизи үстүкү азы адаккы кезектеринде ээпек шыйыглыг үжүктөр:

И, Ш, Ч, Ц, Щ, Л, М, А — 8

2. Кол кезээ чартык болгаш бүдүн төгөрүк үжүктөр:

О, Ө, С, Э, Х, З, Я, Е, Ё, Ж — 10

3. Кол элементизи чалбыыш хевирлиг шугумдан тургустунган үжүктөр:

У, Ү, Н, К, Ы, Ю, Р, В, Ф — 9

4. Кол элементизи чалбыыш хевирлиг шугумнуң чалгыгланчак шугум-биле каттышканындан тургустунган үжүктөр: **Г, П, Т, Б, Д — 5**

Тематиктиг планы.

№	Темалары	Шагы
1	Белеткел уези	3
2	Ужуглел уези.	46
3	Ужуглел соондагы уе	7
4	Парламал болгаш бижимел ужуктер.	10

Өөредилге –методиктиг комплектинин даңзызы

1)А.А.Алдын-оол, К.Б.Март-оол, Н.Ч. Дамба. Ужуглел, 2013ч.

2)«Бижик ооредилгезинин кичээлдери», Кызыл – 2008ч

3)А.А.Алдын-оол. Диктантылар чыындызы. Дөрт чылдыг эге школаның 1-4 класстарынга.- К.: Ю. Кюнзегеш аттыг ном үндүрер чери, 2010.

Тыва дыл эртемнин кичээлдеринин планнаашкыны.

№	Кичээлдернин темалары	Шагы	Хуну	
			План езугаар	Факт
Белеткел уези				
1	Билиг кичээли. Ужуглел ному-биле таныжылга. Чугаа. Домак.	1	06.09	
2	Сос. Ч.с. Огород. Слог. Ч.с. Ферма.	1	08.09	
3	Ун. Ажык болгаш ажык эвес уннер.	1	13.09	
Ужуглел уези				
4	А деп ун болгаш А, а деп ужуктер.	1	15.09	
5	Л деп ун болгаш Л, л деп ужуктер.	1	20.09	
6	А, л деп ужуктер. Кл.д.н. Тоол «Кушкаш биле Дилги»	1	22.09	
7	О деп ун болгаш О, о деп ужуктер.	1	27.09	
8	М деп ун болгаш М, м деп ужуктер.	1	29.09	
9	Быжыглаашкын.	1	04.10	
10	С деп ун болгаш С,с деп ужуктер.	1	06.10	
11	Н деп ун болгаш Н,н деп ужуктер.	1	11.10	
12	Ч деп ун болгаш Ч, ч деп ужуктер.	1	13.10	
13	Класстан дашкаар номчулга «Анай болгаш кымыскаяк».	1	18.10	
14	Ы деп ун болгаш Ы, ы деп ужуктер.	1	20.10	
15	У деп ун болгаш У, у деп ужуктер.	1	25.10	
16	Быжыглаашкын. Хыналда диктант.	1	27.10	
17	Частырыглар-биле ажыл. Катаптаашкын.	1	08.11	
18	Р деп ун болгаш Р, р деп ужуктер.	1	10.11	
19	Ү деп ун болгаш Ү, ү деп ужуктер	1	15.11	

20	И деп ун болгаш И, и деп ужуктер.	1	17.11	
21	Э деп ун болгаш Э, э деп ужуктер. «Анайжыгаш болгаш кымыскаяк».	1	22.11	
22	Кыска е деп ун, оон ужуу.	1	24.11	
23	Ш деп ун болгаш Ш, ш деп ужуктер.	1	29.11	
24	О деп ун болгаш О, о деп ужуктер.	1	01.12	
25	Д деп ун болгаш Д, д деп ужуктер.	1	06.12	
26	Б деп ун болгаш Б, б деп ужуктер.	1	08.12	
27	Г деп ун болгаш Г, г деп ужуктер.	1	13.12	
28	В деп ун болгаш В, в деп ужуктер.	1	15.12	
29	Д, б, г, в кирген сосер.	1	20.12	
30	Хыналда диктант.	1	22.12	
31	Ч.б.а. Быжыглаашкын.	1	27.12	
32	Т деп ун болгаш Т, т деп ужуктер.	1	29.12	
33	К деп ун болгаш К, к деп ужутер.	1	10.01	
34	П деп ун болгаш П, п деп ужуктер. К.д.н. «Анай» тоол.	1	12.01	
35	ң деп ун болгаш оон ужуу.	1	17.01	
36	Х деп ун болгаш Х, х деп ужуктер	1	19.01	
37	З деп ун болгаш З, з деп ужуктер. Ч.с. Ог-буле. Чурук-биле ажыл.	1	24.01	
38	Ж деп ун болгаш Ж, ж деп ужуктер. Эжеш ажык эвес уннер.	1	26.01	
38	Й е пун болгаш оон ужуу. Ч.с. Сактып бижилге.	1	31.01	
40	К.д.н. Улегер домактар, тывызыктар, дурген чугаалар.	1	02.02	
41	Кадыг демдек (ъ)	1	07.02	
42	Диктант.	1	09.02	
43	Ч.б.а. Быжыглаашкын.	1	14.02	
44	Е, е деп ажык ужуктер	1	16.02	
45	Ё, ё деп ажык ужуктер	1	28.02	
46	Е, е деп ажык ужуктер	1	02.03	
47	Ю, ю деп ужуктер	1	07.03	
48	Я, я деп ужуктер	1	09.03	

49	Е, е, ю, я кирген состер.	1	14.03	
Ужуглел соондагы уе.				
50	Б (чымчак демдек)	1	16.03	
51	Ф деп ун болгаш Ф, ф деп ужуктер	1	21.03	
52	Ц деп ун болгаш Ц, ц деп ужуктер	1	23.03	
53	Щ деп ун болгаш Щ, щ деп ужуктер	1	04.04	
54	Ф, ц, щ деп уннер база оон ужуктери.	1	06.04	
55	Хыналда диктант.	1	11.04	
56	Ч.б.а. Ч.с. Шурук Щеткалар.	1		
Парламал болгаш бижимел ужуктер.				
57	Алфавит. Парламал болгаш бижимел ужуктер	1	13.04	
58	А.Шоюн «Март». Домак. Байлак Тыва. С.Сарыг-оол «Алышкы бис, угбашкы бис»	1	18.04	
59	Домак. Медээ, айтырыг, кыйгырыг домактары. Дужуруп бижилге.	1	20.04	
60	Куштар-бистин оннуктеривис. Л.Чадамба. Хат. М. Каримнии-биле.	1	25.04	
61	Л.Чадамба «Май 1 – частын, куш-ажылдын байырлалы» В.Сагаан-оол «Май 9»	1	27.04	
62	Сос, слог. С. Сурун-оол «Адырык». А.Шоюн «Хойларым аттарлыг болур»	1	02.05	
63	Л.Толстой «Шын чуден унелиг». Адыг оолдары-биле. Е.Чарушин.	1	04.05	
64	Ун, ужук. «Кырган-авам» Кан-оол Ондар	1	11.05	
65	Хыналда диктант «Чайын».	1	17.05	
66	Ужуглелим байырлалы «Ужуглелим, байырлыг!»	1	23.05	

Өөреникчилерний номчулга талазы-биле алган билиглеринге, мергежилдеринге, чаңчылдарынга кол негелделер.

1-ги классты доозуп турар уруглар торээн дылынын Бугу уннерин болгаш ужуктерин, оларнын кол ылгалын билген турар.

Өөреникчилерний кол мергежилдери болгаш чаңчылдары: состерде уннерни ылгап, оларнын туружун тодарадып билир; ажык,ажык эвес уннерни болгаш ужуктерни бот-боттарындан ылгап билири; домактарнын болгаш состерний анализ-синтезтиг сайгарылгазын кылып, домактардан состерни ылгап тывар; улуг болгаш биче ужуктерни шын, чараш,тода бижип билиндирер; бижимел болгаш парламал шриф-биле бижиттинген состерни, домактарны иштинде слогтап адап ора, шын дужуруп бижип; адаары болгаш бижири дуушкек 4 берге эвес состен тургустунган домактарны адап бээрге, ужуктер кагбайн шын бижиир; домак эгезинге улуг ужукту бижиир; соолунге улуг секти салыр.

Нарын эвес состерни слогтавайн чугурту номчуп, оларнын шын, меделдиг, аянын болурун сагыры; состерни тода адавышаан, домак соолунге интонацияны, домактар аразынга паузаны кылыр; башкынын номчаан азы чугаалаан чуулун кичээнгейлиг дыннаар болгаш утказын сактып алыр; номчаан чуулунге хам аарышкан айтырыгларны харыылаары болгаш башкынын дузазы-биле ООН кол утказын илередири; ону кезектерге чарары; созугледди иштинде номчааш, утказын билип алган шаа-биле чугаалап шыдаар; номчаан номнарынын адын, авторун шын адап билир; номчулганын негелделерин болгаш шынарын шын сагывышаан, номчурунун темпизин дургедедип шыдаары; чыл тончузунде номчурунун дургени 1 минутада 25-35 хире сос; сюжеттиг чуруктар-биле харылзаалыг чугаа тургузары.

Номчаан номнарнын авторун, адын шын сактып ап, 5-8 хире биче хемчээлдиг шулуктерни шээжи-биле аянын чугаалап билир.

Бижик демдектерин (! ? .- барымдаалап дом актарны шын номчууру; оларнын аразынга ун доктаашкынын кылып билир.

Сюжеттиг болгаш темалыг чуруктарны коруп тургаш, 3-4 домактан тургустунган харылзаалыг аас-даа, бижимел-даа чугааны тургузуп билир.

Долгандыр турар амыдырал болгаш бойдус-биле таныжылганын туннелинде оореникчилер дараазында кол-кол билиглер болгаш чаңчылдарны чедип алыр; чурттап тура республиказынын болгаш найысылалынын аттарын билир; кудумчу кежеринин, транспорту оюп эртеринин , кудумчуга чадаг кижилерний чоруур чурумнарын, орт болдурбазынын чамдык дурумнерин сагып билир; чылдын янзы-буру уелеринде агаар-бойдустун онзагай

демдектерин эскерип билир; чурттап турар черинде чанар болгаш кыштаар куштарнын аттарын билир; оларны ылгап шыдаар.

Материал-техниктиг хандырылгазы

- кичээлдерге презентациялар;
- ЖК телевизор
- ноутбук;
- принтер.